

**МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ
ФЕДЕРАЦИИ**
Министерство образования и науки Республики Бурятия
АМО Еравнинский район
МБОУ «Тулдунская СОШ»

УТВЕРЖДЕНО
Директор школы:
Турунхаева Д.Д.
Приказ №10
От «31» августа 2023

Рабочая программа
учебного предмета «Государственный бурятский язык»
для обучающихся 7 классов

Тулдун
2023

Пояснительная записка

Рабочая программа составлена в соответствии с Законом о языках народов РФ (в ред. Федеральных законов от 24.07.1998 № 126-ФЗ, от 11.12.2002 № 165-ФЗ), с федеральным государственным образовательным стандартом среднего (полного) общего образования (проект в редакции от 24.10.2011): базовый уровень изучения учебного предмета, качество образования, компетентность, обязательная часть основной образовательной программы образовательного учреждения (организации), основная образовательная программа образовательного учреждения (организации), предметная область, примерная учебная программа, учебный предмет знания и деятельности, адаптированное для целей образования. с региональным стандартом начального и основного общего образования по бурятскому языку как государственному Республики Бурятия, разработанным в соответствии с Законом «Об образовании» РБ и утвержденным приказом министра образования и науки Республики Бурятия от 9 июня 2008 года № 830, на основе примерной программы по бурятскому языку как государственному языку Республики Бурятия для 2-9 классов общеобразовательных школ с русским языком обучения.

Программа составлена в соответствии со Стандартом по бурятскому языку как государственному (2008), Программой по бурятскому языку как государственному РБ для 2-9 классов общеобразовательных школ с русским языком обучения (2009), авторы Содномов С.Ц., Дылыкова Р.С., Содномова Б.Д. При изучении используются учебник С. Ц. Содномова, А. А. Надагуровой «Алтаргана. 7 класс» 2011 года.

Программа предусматривает обучение в 7-м классе 2 часа в неделю, итого 70 часов в год.

Ведущие принципы: преемственности и перспективности, коммуникативности, интеграции обучения, развития и воспитания, сознательность и активность обучения; наглядность; последовательность; прочность знаний и навыков; социальной активности, здоровьесбережения; отложенного результата.

Цель: развитие коммуникативной компетенции на бурятском языке - речевой, языковой, социокультурной, компенсаторной, учебно-познавательной.

Задачи: обучения - понимание учащимися роли изучения языков в современном поликультурном мире, ценностей бурятского языка как элементов национальной культуры; **воспитания** - осознание важности бурятского языка как средства социальной адаптации; воспитание толерантности по отношению к иным языкам и культуре; **развития** - коммуникативных умений учащихся в говорении, чтении, понимании на слух и письме на бурятском языке; **валеологическая** - создание психологического комфорта для учащихся.

Характеристика предмета

Обучение бурятскому языку по курсу "Бурятский язык как государственный" в 7-ом классе обеспечивает преемственность с начальной школой, развитие сформированной к этому времени коммуникативной компетенции на бурятском языке в говорении, аудировании, чтении и письме, включающей языковую и социокультурную компетенции, а также развитие учебно-познавательной и компенсаторной компетенций.

Коммуникативная компетенция развивается в соответствии с отобранными для данного этапа обучения темами, проблемами и ситуациями общения в пределах следующих сфер общения: социально-бытовой, учебно-трудовой, социально-культурной.

Расширяется спектр социокультурных знаний и умений, учащихся 5-6 классов с учетом их интересов и возрастных психологических особенностей, представленных выше. Целенаправленно формируются умения представлять свой регион, ее культуру средствами бурятского языка в условиях межкультурного общения.

Развитие умений школьников восполнять недостаток знаний и умений в процессе общения на бурятском языке происходит посредством использования таких приемов, как языковая догадка, переспрос, перифраз, жесты, мимика и др.

Расширяется спектр общеучебных и специальных учебных умений, таких, как умение пользоваться справочником учебника, двуязычным словарем, электронным учебником по бурятскому языку.

Возрастные и психологические особенности учащихся.

В 7 классе учащийся старается действовать соответственно собственным соображениям о добре и зле. Он противится командному стилю взаимоотношений, т. е. воздействию, которое не учитывает его субъективные переживания и мысли, и требует к себе уважения. Это объясняет острое реагирование на прямые воздействия и то упрямство, которое возникает в его характере.

Эти факторы существенно осложняют процесс дисциплинирования школьников среднего возраста. Здесь очень важно принимать во внимание появляющиеся у подростков довольно стабильные интересы к различным видам деятельности, представителям другого пола и общению с ними, обостренное чувство собственного достоинства, а также чувства симпатии и антипатии. Наряду с этим нужно достигать четкого понимания детьми целей их деятельности, а также активизировать психологические механизмы стимулирования.

Как субъект учебной деятельности подросток склонен утверждать позицию своей исключительности, что может усиливать познавательную мотивацию.

Социальная активность школьника среднего возраста в основном обращается на усвоение норм, ценностей и способов поведения. Поэтому важность заключается в

реализации всех принципов обучения, инициирующих умственную деятельность подростка: его проблематизацию, диалогизацию, индивидуализацию и др. Содержание учебной деятельности должно вводиться в современные условия общественно-экономических и социально-бытовых отношений.

Содержание образования в 7 классе

Амар сайн, буряад хэлэн! (2ч.) 1.Түрэлхи хэлэн

2. Аялгата түрэл хэлэмнай

6-дахи класста үзэхэнөө дабталга (2ч.) -1.Олоной тоо. «Миисгэйхэн» Ж.Зимин

2.Тоогой нэрэ. «Намарай ой соо»

Түрэлхид.Юумэнэй нэрэ (9ч.) -1. Түрэлхид.

2. Хамтын падеж.Минии гэр бүлэ.

3. Минии түрэлхид

4. Манай бүлэ .

5. Мэдэнэбди (солонгос онтохон)

6. Угсаата зоной хургаалнууд.

7. «Түрэлхидни» Э.Дугаров

8. Ц.Н.Номтоев «Зургаатай хүбүүн»

9. Шалгалтын тест «Түрэлхид»

Энхэ элүүр байдал.Абтаһан үгэнүүд (5ч.) -1.Эрхим хургаал. С.Махабадараева

2. Абтаһан үгэнүүд

3. Энхэ элүүр байдал

4. “эрдэни”Ц-Б.Бадмаев

5. Витаминууд тухай

Минии нүхэд. Глагол.(7ч.)

1.Минии нүхэд

2.Минии хобби.

3.Тулалдаан. Ч-Р.Намжилов

4.Будамшуу. Ц.Шагжин

5.Минии нүхэд.

6.Өөрөө ябадаг ботинка. Г.Чимитов.

7.Шалгалтын ажал “Минии нүхэд”

Һуралсал. Юумэнэй нэрын зохилдол. Дахуул үгэнүүд.(5ч.)

1.Һуралсал.

2.Минии хүндэтэ хургуули. Ц-Д.Дондокова

3.Хоёр Ж.Зимин.

4.Х.Н.Намсараев

5.Шалгалтын ажал”Һуралсал”

Заншалта һайндэрнүүд.Юумэнэй нэрын зохилдол. Глагол.(7ч.)

1.Сагаалган

2.Сагаалган

3.Һайндэрнүүд.

4.Сурхарбаан

5. Сурхарбаан”Э.Дугаров

6.Ж.А.Зимин «Наадан».

7.Шалгалтын ажал”Заншалта һайндэрнүүд”

Олондо мэдээсэл тарааха аргууд. Наречи.(5ч.)

- 1.Мэдээсэл тарааха аргууд.Наречи.
2. “Ажалшын үгэ” Ц.Номтоев
- 3.Теледамжуулганууд,Дамжуулганууд
- 4.Б-Б.Намсарайн
- 5.Тест. “Олондо мэдээсэл тарааха аргууд”

Мэргэжэл. Юумэнэй нэрын зохилдол.(8ч.)

- 1.Мэргэжэл.
- 2.Дамбиин сэгнэлтэ. Э.Манзаров
- 3.Нара, Наран, Налхин гурбанай үдын хоол бариһан тухай (онтохон).
- 4.Жолоошон болохоб
- 5.Табан хурган А.Тороев
- 6.Хоёр баха. (египет онтохон).
- 7.Ч.Ц.Цыдендамбаев
- 8.Шалгалтын ажал “Мэргэжэл”

Буряад орон. Дахуул үгэнүүд.(7ч.)

- 1.Шүлэг Г.Чимитовай
- 2.Буряад орон. Г.Д.Жалсараевай
- 3.Эхэ оромнай найхан даа! Б.Базарон.
- 4.Тоонто нютаг. Ц.Номтоев
- 5.Нютагай үхибүүдтэ. Ц-Х.Хубитуева.
- 6.Ж.Т.Тумунов
- 7.Шалгалтын ажал “Буряад орон”

Жэл соо үзэһэнөө дабталга.(9ч.)

- 1.Бүлэ.
- 2.Жаргал гээшэ юун бэ? Т.Дмитриев
- 3.Зурагаар ажал.
- 4.Буряад хэлэн. Д.Дамбаева
- 5.Падежнүүд.
- 6.Бэхижүүлгэ
- 7.Практикум
- 8.Шалгалтын ажал «Дабталга»
- 9.Шалгалтын ажалай анализ

Хамта: 70 час

Тематическое планирование 7 класс.

Темэ, блогууд I – четверть. 18ч.	Час	Үнгэ ргэг дэхэ саг	Үнгэ ргэгд эһэн саг	Хубиин гол удха тайлбарилга	Практическа, хургалгын, хүмүүжүүлгын, хүгжөөлгын зорилгонууд	Шэнэ үгэнү үд ба грам мати ческа мате риал	Гэрэй дааба ри
Амар сайн, буряад хэлэн!	2			Буряад хэлэн тухай дэлгэрэнгы мэдэсэ; монгол хэлэндэ, ямар хэлэнүүд анхан ородог байгааб, хараадаа абаха; буряад уран зохёолшод ехэ нүлөө асарһан;	Хэшээл бүхэндэ дурадхагдаһан зорилгонууд холбоотойгоор бэелүүлэгдэхэ. Хэшээл бүхэнэй хубинууд тон нягта холбоотой байха. Хэшээлэй шата бүхэндэ үзэгдэжэ байһан материал бэе бээдээ холбоотой ба хэмжээтэй байха.	Лексическэ: шэнэ үгэнү үд, холбу улалн ууд: Яһата н, түрүү шын, һүгэд энэб, түүрэ эжэ магта н, эхын хүнэй Грамматическа: глагол, юумэ нэй нэрэ, падеж , түлөө нэй нэрэ дабта	Асуу далну удта харю усаха.
1.Түрэлхи хэлэн	1						
2. Аялгата түрэл хэлэмнай	1						

						ха.	
6-дахи класста үзэхэнөө дабталга.	2			Шагнажа,	Шэнэлэн	Лекс	
1.Олоной тоо.	1			хөөрэжэ, уншажа,	оньһожоруулгын	ическ	12н.
«Миисгэйхэн» Ж.Зимин				бэшэжэ һураһан	арга хэрэглэлгэ.	э:	упр.1
	1			дадал, мэдэсыень	Уншалгада	шэнэ	0
2.Тоогой нэрэ. «Намарай ой соо»				саашань	бэлэдхэлэй	үгэнү	13н.
				бэхижүүлгэ ба	хүдэлмэри.	үд,	упр.1
				хүгжөөлгэ.	Ойлгогдоогүй	холбу	7
				Һуралсалай	үгэнүүдэй	улал	17н.
				түсэбэй ёһоор	удхыень	нууд:	упр.2
				үгтэһэн темэ	тайлбарилга.	араду	2
				шэнжэлэн үзэлгэ.	Бэлэдхэлэй	уд,	
				Удха ба	хөөрэлдөөндэ	гахай	
				зорилгануудые	элдэб зурагуудые	нууд,	
				бээлүһлгэ	хэрэглэхээ	ангуу	
				бээлүүлгэ.	Уншалгын,	д,	
				Һурагшадта	харилсаанай,	мори	
				ойлгуулха арга	бэшэлгын, шагнан	д,	
				боломжонууд эли	ойлголгын,	багша	
				тодо байха.	холбоо хэлэлгэ	нар.	
				Һуралсалай шэнэ	хүгжөөлгын	Грам	
				жэл дүтэлбэ.	хэшээлнүүдтэ	мати	
				Һурагшад ба	олон ондоо	ческа	
				гэртэхин	аргануудые	:	
				һургуулидаа	хэрэглэхэ. Тэдэ	Глаго	
				бэлдэнэ.	хадаа гүнзэгыгөөр	л,	
				Һуралсалда	ойлголгодо	юумэ	
				бэлдэлгэ тухай	туһалха.	нэй	
				хөөрэлдөөн:	Уншалга,	нэрэ,	
				гэртээ, дэлгүүртэ,	бэшэлгэ, холбоо	тэмдэ	
				худалдаа	хэлэлгэдэ,	гэй	
				наймаанай	харилсаа	нэрэ,	
				түбүүдтэ.	эмхидхэлгэдэ ехэ	тоого	
					бэлэдхэл	й	
					хэрэгтэй.	нэрэ,	
					Һурагшадай		
					һанамжа		
					элирүүлхэ, эли		
					бэшэ,		
					ойлгогдоогүй		
					зүйлынь олохо,		
					тэрэниие		
					усадхаха.		
					Һурагшадай		
					словарь ба		
					хэлэлгын		
					найруулга		
					баяжуулха.		
					Хэшээлэй		
					түсэбүүд соо		

					дурадхагдаһан гол зорилгонууд тон нягта холбоотойгоор бэелүүлэгдэхэ. Шэнэ үгэнүүдые, хэлэлгын хэбүүдые, холбуулалнуудые эмхи гуримтайгаар хубаарилжа ойлгуулха. Элдэб һонин аргуудые хэрэглэн, мэдэхэ үгэнүүдтэйнх холбон даабаринуудые дүүргүүлхэ. Бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ.		
Түрэлхид. Юумэнэй нэрэ.	9			Түрэлхид. Харилсаанай хэлэлгэ	Хэшээл бүхэнэй гол зорилго бэелүүлхын тула	Лексическэ:	19н.
1. Түрэлхид.	1			хүгжөөлгын заршамууд.	һургалгын, хүмүүжүүлгын, хүгжөөлгын зорилгонуудые	шэнэ үгэнүд, холбуулалнууд:	упр.5
2. Хамтын падеж.Минии гэр бүлэ.	1			Хэлэлгэ бэлдэлгын, бэхижүүлгын ба шадабариин	нягта холбоотойгоор хэрэглэлгэ;	түрэл	21н.
3. Минии түрэлхид	1			хэшээлнүүд.	Фонетическэ, лексическэ, грамматическа	-	упр.9
4. Манай бүлэ .	1			Харилсан хөөрэлдэлгын хэшээлнүүд.	дадалнуудые бэхижүүлгэ, хурсадхалга;	түүхэ, нүхэн	23н.
5. Мэдэнэбди (солонгос онтохон)	1			Уншалгын хэшээлнүүд.	Лексическэ, грамматическа мэдэсэнүүдэй	-	упр.1
6. Угсаата зоной һургаалнууд.	1			Шагнан ойлголгын хэшээлнүүдтэ онсо анхарал	урда үзэһэн темэнүүдтэй холбоотой байлга.	нүүхэ ; улауула; байга алиин	5
7. «Түрэлхидни» Э.Дугаров	1			Хандуулга. Хэлэлгэ, ойлгосо хүгжөөлгын болон һургалгын даабаринуудай олон янзын байлга.	Һурагша бүхэнэй хубиин онсо шэнжэнүүдые хараада абалга; Холбоо хэлэлгын,	Сэсэг маагай; басаг анай, дэбтэ рэй;б	26н.
8. Ц.Н.Номтоев «Зургаатай хүбүүн»	1						упр.2
9. Шалгалтын тест «Түрэлхид»							4
							28н.
							упр.д
							аабар
							и
							31н.
							упр36
							34н.
							упр.4
							3
							36н.
							упр.4
							7
							37н.

					яряанай хэшээлнүүдтэ аудио болон харалгын аргуудыг хэрэглэлгэ; Хэлэлгын эршэм, удхаараа зохилдолго, бүридэлэй талаар олон янзын байлга; Нурагшадай мэдэсэ ба дүй дүүршэл хараада абалга; шагнан ойлголго;	агшынХэж энгын би. Грамматическа : Юумэ нэй нэрэ: олоной тоо, аялганы абьянууд, дифтонгнунд-ай (-ой, -эй); хамтын, хамаанай падеж; асууһан мэдүүлэлнүүд	упр.49
Энхэ элүүр байдал. Абтаһан үгэнүүд. 1.Эрхим нургаал. С.Махабадараева	5 1			Шагнажа, хөөрөжэ, уншажа, бэшэжэ нураһан дадал, мэдэсыень саашань	Хэшээл бүхэнэй хубинууд тон нягта холбоотой байха.	Лексическэ: шэнэ үгэнүүд,	40н. упр.4
2. Абтаһан үгэнүүд	1			бэхижүүлгэ ба хүгжөөлгэ.	Хэшээлэй шата бүхэндэ үзэгдэжэ байһан материал бэе бээдээ	холбуулалнууд;һ	47н. упр.2
3. «Энхэ элүүр байдал» Шалгалтын ажал	1			Компьютер	холбоотой ба хэмжээтэй байха.	алхин	0 48н.
4. “эрдэни”Ц-Б.Бадмаев	1			хэрэглэлгэ, тэрэнэй аргаар	Харилсаа холбооной заршам гол нуури	, һабар, нурагша, һайхан;	упр25 50- 51н.
5. Витаминууд тухай	1			уншалга ба богонихон текст	Харилсажа шадаха дүршэл	н; эрхим	упр.28 57н. упр.3
Мэдэсэ шалгалга: Ойлгон уншалга: - Текст соохи мэдүүлэлнүүдэй				бэшэлгэ. Шэнэ үгэнүүдыг хэрэглэн мэдүүлэлнүүдыг			

хоорондохол холбоон; -Текст сохи хуинуудай хоорондохол холбоон ба харилсаан. Һурагшадай зүбөөр, эли тодоор асуудалнуудта харюусалга. Үндэр шанартай хөөрэлдөөн ба харилсаан. Зурагаар хөөрэхэдөө, Һурагшадай ойлго абаһан, сээжэлдэһэн үгэнүүдые, хэлэлгын хэбүүдые хэрэглэлгэ шалгалга. Диалог уншалга ба сээжээр хэлэлгы шагналга. Диалог зохёолгодо яряанай хэлэ шалгаха.				зохёолго,хүгжэм ба дуунуудые шагналга. Элүүр байдал тухай найруулан, хөөрөжэ шадаха аргатай бололго.	бэхижүүлхын түлөө олон һонирхолтой даабаринуудые дурадхаха. Абяануудта онсо анхарал хандуулха. Шэнэ үгэнүүд ба холбуулалнууд: а)танисалга; б)бэхижүүлгэ; в)үгэнүүдые ба холбуулалнуудые хэлэлгэдэ ба харилсаанда хэрэглэхэ. 5. Шагнажа, ойлгожо һургалгада онсо анхарал хандуулха:упр.1,х ; 39н.упр.16,х.45;уп р. 26,х 46н	һурга ал,һо нор һэргэ г, һорёо н, һонор нүхэр , һонор байха . Грам матич еска: фари нгаль ный целев ой твёрд ый звук, абтаһ ан үгэнү үд;	7
Темэ, блогууд I I– четверть. 14ч.	Час			Хубиин гол удха тайлбарилга	Практическа, һургалгын, хүмүүжүүлгын, хүгжөөлгын зорилгонууд	Шэнэ үгэнү үд ба грам мати ческа мате риал	Гэрэй дааба ри
Минии нүхэд. Глагол.	7			Зурагаар хөөрөө үнгэргэхэ.	Даабари бүхэн практическа һуралсалай, хүмүүжүүлгын, хэлэлгэ	Лекс ическ э: шэнэ үгэнү үд, холбу улал нууд:	62н.
1.Минии нүхэд	1			Зурагаар	һуралсалай,	э:	упр.6,
2.Минии хобби.	1			найруулга бэшэжэ һураха.	хүмүүжүүлгын, хэлэлгэ	шэнэ үгэнү үд,	7 65н.
3.Тулалдаан. Ч- Р.Намжилов	1			Ролёор уншалга.	хүгжөөлгын	үд, холбу	упр.1 5
4.Будамшуу. Ц.Шагжин	1			Рассказ,	зорилгонуудые	улал нууд:	68н.
5.Минии нүхэд.	1			шүлэгүүдэй	баримтална. Аха дүүнэрэй, анда	сана- саана- сайна	упр.2 5
6.Өөрөө ябадаг ботинка. Г.Чимитов.	1			удхаарнь багахан сценкэ бэлдэхэ, харуулха.	нүхэдэй	саана- сайна	71н.
7.Шалгалтын ажал “Минии нүхэд”	1			Удхаарнь хөөрөө үнгэргэхэ. Хэшээл бүхэндэ	харилсаан найдамтай байха. Уншаха, бэшэхэ, шагнан	; саг- гэр-	упр.3 1

				багша хургалгын болон хуралсалай аргуудыг хоорондоо нягта холбоотойгоор хэрэглэх. Рассказнууд сооноо элдэб үйлэ ушарнуудыг харуулсан найруулгануудыг оложо хургалга. Рассказ, шүлэгүүдэй удхаар тайлбарилга хэлгэ, удхаараа зохилдохо хубинуудта хубаалга, асуудалнуудта харюу үгэлгэ. Яряанай хэлэ хүгжөөлгэ.	ойлголгоноо гадна, хоорондоо хөөрэлдэжэ шадахын дадал хүгжөөхэ даабаринууд гол нуури эзэлнэ. Нурагшадай юрэнхы болбосорол дээшэлүүлхэ, логическа бодол хүгжөөлгэ. Үхибүүн бүхэнэй ойлгосо, мэдэсэ, хүгжөөлгэ, эдэбхи хараадаа абалга. Уншалга. Удхыг бүхэлээрнэй ойлголго. Ролёор уншалга. Элдэб драматизаци. Хоёр нурагшадаар диалог уншуулга. Ээлжээг ээр хубинуудыг уншалга, ойлгон уншаха зуураа текстынгээ ябаса, тогтолго, аянгыень зүбөөр хэрэглэлгэ. Ойлгон уншалга ба уран уншалга, удхаарнэй хөөрэлдөө үнгэргэлгэ. Шагнан ойлголгын нуралгада техническэ хэрэгсэл хэрэглэхэ шухала (магнитофон, диктофон, компьютер хэрэглэлгын аргууд). Хэшээл бүхэндэ багшын гү, али дикторэй	тэнгэри; эгэшэ - түргэн; тугал, тагал -га; сүлөө сагта, сүлөө сагтаа . Грамматическа : аялган абянууд, смычнэй, целевой, увулярнэй звук (г); глагол впр.в р. –аа (-оо, -ээ); -ба (-бо, -бэ); зүгэй падеж .	73н. упр.37 77н.у пр.46, 47 Дуу сээжэлдэхэ.
--	--	--	--	---	--	--	--

					уншаһые шагнуулга.		
Һуралсал. Юумэнэй нэрын зохилдол. Дахуул үгэнүүд. 1.Һуралсал.	7 1			Һурагшадай мэдэсэ ойлгохо зорилготой. Урда жэлдэ «Һургуули» тухай үзэжэ гараһанаа үргэлжэлүүлхэ, энэ хуби шэнэ олон үгэнүүдээр ба	Һуралсал – хүн бүхэнэй, үхибүүн бүхэнэй гэхэн хөөрөө үнгэргэхэ. Һуралсал, һургуули тухай оньһон үгэнүүд. Жэшээ: «Һураһан хүн толон соо ябаха, һураагүй хүн манан соо ябаха».	Лекс ическэ: шэнэ үгэнү үд, холбу улал нууд: аша-ааша-ашаа; миисгэй-миисгэйе, шубу ун-шубу уе. Граммати ческа: звук (н); Үйлы н падеж –ые,(-ы), - иие (-ии), - е, - гые (-ы); дээрэ, дээгү үр, доро, доогу ур, соо.	83н. упр.4 84н. упр.1 2,13 85н. упр.1 3,14 89н. упр.2 1 89н. упр.2 4 Асуу далну удта харю усаха. 88н упр.1 7
2.Минии хүндэтэ һургуули. Ц-Д.Дондокова	1			үгүүлбэринүүдээр баян болоһоноо гэршэлнэ.	Һурагшадай хамта оньһон үгэнүүдэй удха тайлбарилха.		
3.Хоёр Ж.Зимин.	1			Эрдэм мэдэсэ олгохо хүдэлмэри ба даабаринууд	Хани нүхэд, хүлисэл, нүхэсэл тухай хөөрэлдөө үнгэргэхэ.		
4.Х.Н.Намсараев	2			Һурагшадай үнэн бодожо байгаа байдалтай нягта холбоотойгоор үгтэбэ.	Һуралсалай дүнгүүдэй бүхэ байлгын ба харилсаа холбооной хэшээл бүхэнтэй нягта холбоотой байха.		
5.Шалгалтын ажал”Һуралсал”	1			Үхибүүдэй арга боломжо хараадаа абажа, тон һонирхуулжа хэшээл бүхэниие үнгэргэхэ.			
6.шалгалтын ажалай анализ	1			Һуралсалай ябасын гол эмхидхэлэй түхэл, һурагшадай бүхы талаһаань хүгжөөлгэ бээлүүлхэ.			
Мэдэсэ шалгалга:							
Ойлгон уншалга: - Текст соохи мэдүүлэлнүүдэй хоорондох холбоон; -Текст сохи хубинуудай хоорондох холбоон ба харилсаан. Һурагшадай зүбөөр, эли тодоор асуудалнуудта харюусалга. Үндэр шанартай хөөрэлдөөн ба харилсаан. Зурагаар хөөрэхэдөө, һурагшадай ойлго абаһан, сээжэлдэһэн үгэнүүдые, хэлэлгын хэбүүдые хэрэглэлгэ шалгалга. Диалог уншалга ба сээжээр хэлэлгые шагналга. Диалог зохёолгодо яряанай хэлэ шалгаха.							
Темэ, блогууд III– четверть. 20ч.	Час			Хубиин гол удха тайлбарилга	Практическа, һургалгын, хүмүүжүүлгын, хүгжөөлгын зорилгонууд	Шэнэ үгэнү үд ба граммати	Гэрэй даабари

						ческа мате риал	
Заншалта хайндэрнүүд. Юумэнэй нэрын зохилдол. Глагол.	7			«Сагаан нара», «сагаан», «Сагаалган» - тухай эрдэм мэдэсэ	Хэшээл бүхэндэ эдэ зорилгонууд холбоотойгоор бзелүүлэгдэхэ. Монгол туурагта арадуудай гол хайндэр. Ондоо арадуудай хайндэрнүүд тухай хөөрэлдөөн. тэдэнэй удха шанар хүн бүхэнэй, арад бүхэнэй хүгжэлтэдэ. Һурагшадай эдэбхи үүсхэл, шадабари, һонирхол, урмашалгы хэшээл бүхэндэ анхаралга. Ажалай дэбтэртэ дурадхагдаһан даабаринууды анхаралтайгаар бэшэлгэ. Гэрэй даабарида онсо анхарал хандуулга. Шэнэ сагай байдалай эрилтээр багшын болон һурагшадай хамтын ажалай үрэ дүнтэй байлга. Сээжээр шалгалта (диалог, холбоо хэлэлгэ, зурагаар хөөрэлгэ). Бэшэмэлээр шалгалта (шалгалтын хүдэлмэри, диктант, тестнүүд, найруулга).	Лекс ическ э: шэнэ үгэнү үд, холбу улал нууд: ахата мнай, аймаг , айлай ; Грам мати ческа : аялга н абьян ууд: а-аа- ай; зүгэй падеж :-да (-до, - дэ); - та (- то, - тэ);	95н. упр.5 97н. упр.9 99н. упр15 101н. упр.1 9 103н. упр.2 5 105н. упр.3 1 107н. упр.3 5
1.Сагаалган	1			бэхижүүлгэ ба хүгжөөлгэ.Сагаал ганай хайндэр гэр бүлэдэ, һургуулида.Шэнэ үгэнүүд ба холбуулалнууд. Лексическэ, грамматическа, фонетическэ бүридэлнүүдэй хоорондохи холбоондо һургалга. Холбоо			
2.Сагаалган	1						
3.Һайндэрнүүд.	1						
4.Сурхарбаан	1						
5. Сурхарбаан”Э.Дугаров	1						
6.Ж.А.Зимин «Наадан».	1						
7.Шалгалтын ажал”Заншалта хайндэрнүүд”	1						
	1			хэлэлгэ,бэхижүүл гэ ба хүгжөөлгэ. Уншалгын дадал хүгжөөлгэ. Диалог сээжээр хэлэжэ, зохёожо, харилсажа һургалга. Шагнан ойлголго. Кассетэ шагнуулха. Үрээл хэлэжэ ба бэшэжэ һургалга.			

				Уншалгын удхаар шалгалта: текст удхаараа зохилдохо хубинуудта хубаалга, гол үгэ болон мэдүүлэлнүүдые онсололго, түсэб зохёолго, али нэгэ хуби хуряамжалалга гү, али дэлгэрэнгы болгололго. Харилсаанай хөөрэлдөө эмхидхэлгэ: а) репликэнүүдэй тоо хэмжээн; б) тэдэнэй удхын холбоон; в) хөөрэдэгшэдэй хоёр талаһаа хэлэлгын эдэбхи; г) хэлэлгын хубаари; д) хэлэлгын ябаса. Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ: Холбоо хэлэлгын хэрэглэгдэхэ үйлэ хойно хойноһоо һубарин, удхаараа холбоотой байлга. Ойлгосотой, тодорхой, удха шанартай хэлэлгэ. Харалгын аргануудые хэрэглэлгэ. Холбоо хэлэлгы шэнэ үгэнүүдээр баяжуулга. Хэлэлгын эршэм, удхаараа зохилдолго. Шагнан ойлгохо шадабари: Һурагшадай хэлэлгы шагнан		
--	--	--	--	--	--	--

					ойлголго: а)удхын, холбоотой хэлэлгын; б)грамматическа байгууламжын тала.		
Олондо мэдээсэл тарааха арганууд. Наречи.	5			Харилсаанай хэлэлгэ хүгжөөлгын заршамууд.	Хэшээл бүхэнэй гол зорилго бзелүүлхын тула һургалгын,	Лекси ческэ:	
1.Мэдээсэл тарааха арганууд.Наречи.	1			Хэлэлгэ бэлдэлгын, бэхижүүлгын ба шадабариин хэшээлнүүд.	хүмүүжүүлгын, хүгжөөлгын зорилгонуудые нягта холбоотойгоор	шэнэ үгэнү үд, холбу улалн ууд:	112н.
2. “Ажалшын үгэ” Ц.Номтоев	1			Харилсан хөөрэлдэлгын хэшээлнүүд.	хэрэглэлгэ; Фонетическэ, лексическэ, грамматическа дадалнуудые бэхижүүлгэ, хурсадхалга;	үд, холбу улалн ууд: мүнө ө, эртэ, орой, газаа, үглөө дэр, өөрөө	упр.5 114н. упр.1 0
3.Теледамжуулганууд.Дам жуулганууд	1			Уншалгын хэшээлнүүд. Шагнан ойлголгын хэшээлнүүдтэ онсо анхарал хандуулга.	Лексическэ, грамматическа мэдэсэнүүдэй урда үзэһэн темэнүүдтэй холбоотой байлга.	мүнө ө, эртэ, орой, газаа, үглөө дэр, өөрөө	упр.15 12н.
4.Б-Б.Намсарайн	1			Хэлэлгэ, ойлгосо хүгжөөлгын болон һургалгын даабаринуудай олон янзын байлга.	Һурагша бүхэнэй хубиин онсо шэнжэнүүдые хараада абалга; Холбоо хэлэлгын, яряанай хэшээлнүүдтэ аудио болон харалгын аргануудые хэрэглэлгэ; Хэлэлгын эршэм, удхаараа зохилдолго, бүридэлэй талаар олон янзын байлга; Һурагшадай мэдэсэ ба дүй дүүршэл хараада абалга; шагнан	хөөрө ө; Грам матич еска: нареч и; юумэ нэй нэрэ, тэмдэ гэй нэрэ, глаго л, түлөө нэй нэрэ; өө- абяан.	упр.2 8 120н. упр.3 0,31.
5.Тест. “Олондо мэдээсэл тарааха арганууд”	1						

					ойлголго;		
Мэргэжэл. Юумэнэй нэрын зохилдол.	8			Мэргэжэл – хүнэй эгээл дүтөөр ханагдаха ажал, хүдэлмэри. Минии эгээл дуратай мэргэжэл. «Ажал хэһэн – аманда тоһон».	Хэшээл бүхэнэй зорилгонууд нягта холбоотой. Тайлбарилан хөөрэлгэ, харуулжа ойлгуулгын арга хэлэлгэ хүгжөөлгэдэ, эрдэм мэдэсэдэ хэрэглэлгэ. Нургалгын болон нуралсалай аргууд, хоорондох холбоон. Даабари бүхэн практическа (хэлэлгэ хүгжөөлгын) нургалгын, хүмүүжүүлгын зорилгонууды баримтална. Үхибүүн бүхэндэ онсо анхарал хандуулха, һонирхуулан ойлгуулха. Үхибүүн бүхэнэй ойлгосо, мэдэсэ, хүгжэлтэ, эдэбхи хараадаа абаха. Лексическэ, грамматическа, фонетическэ бүридэлнүүдэй хоорондох холбоон. Диалог уншалга, сээжээр хэлэлгэ, һажаан диалог зохёолго. Бэе бэетэе харилсажа нургалга. Шүлэгүүды уран гоёор уншалга ба сээжэлдэлгэ. Шэнэ үгэнүүды,	Лексическэ: шэнэ үгэнү үд, холбу улалн ууд: дэрэ-дээрэ, ээзгэй - эрбээ хэй, ээрэх э-бээрэ хэ; автом обилиа ар, эхеэр, шулу угаар. Хасаг изагу уртан , угсаа тан,хара шажан. Грамматическа: орудный падеж : -аар (-ээр,-оор,-өөр), яар (-еэр, -ёор), -гаар (-гээр, -	125н. упр.5 126н. упр.7 129н. упр.1 4 131н. упр.1 9 133н. упр.2 4 134н. упр.2 7 135н. асуудалнуудта харюусаха. 136н. уншаха.
1.Мэргэжэл.	1						
2.Дамбиин сэгнэлтэ. Э.Манзаров	1						
3.Һара, Наран, Һалхин гурбанай үдын хоол бариһан тухай (онтохон).	1						
4.Жолоошон болохоб	1						
5.Табан хурган А.Тороев	1						
6.Хоёр баха. (египет онтохон).	1						
7.Ч.Цыдендамбаев	1						
8.Шалгалтын ажал «Мэргэжэл»	1						
7.Ч.Ц.Цыдендамбаев 8.Шалгалтын ажал “Мэргэжэл” Мэдэсэ шалгалга: Үгэнүүды холбожо, хэлэлгэ зохёолго. Зүбөөр үгүүлэлгэ. Холбоо хэлэлгэ, яряанай хэлэлгэ, бэе бэетэе харилсалга. Шүлэгүүды,оньһон үгэ, таабаринууды сээжээр мэдэлгэ. Сюжетнэ зурагуудаар хөөрэлгэ. Диалог сээжээр мэдэлгэ ба зохёолго. Текстнүүды уншалга ба тэдэнэй удхаар хөөрэлдөөн. Багша шалгалтын хүдэлмэринүүды бэлдэхэ.	1						

					холбуулалнуудыг хадуун абалга, хэлэлгэдэ хэрэглэлгэ. Абяануудта онсо анхарал хандуулга. Шагнан ойлголго. Сюжетнэ зурагуудаар хөөрөжэ һургалга. Асуудалнуудта харюусалга ба өөһэдтэнь асуудал табижа һургалга. Текстнүүдыг уншалга, тэдэнэй удхаар хөөрөө үнгэргэлгэ. Холбоо хэлэлгэ, яряанай хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Уншалгын дадал хүгжөөлгэ. Бэе бээтээ харилсажа һураха.	гоор).	
Темэ, блогууд IV– четверть. 18ч.	Час			Хубиин гол удха тайлбарилга	Практическа, һургалгын, хүмүүжүүлгын, хүгжөөлгын зорилгонууд	Шэнэ үгэнү үд ба грам мати ческа мате риал	Гэрэй дааба ри
Буряад орон. Дахуул үгэнүүд.	7			Түрэл хото, түрэнэн нютаг хүнэй хүгжэлтэдэ, түүхэ домогто;	Практическа, һургалгын, хүмүүжүүлгын ба хүгжөөлгын аргануудай хоорондохи нягта холбоон;	Лекси ческа: шэнэ үгэнү үд, холбу улалн ууд;	140н. упр.7
1.Шүлэг Г.Чимитовай	1			Түрэл хотын олон һонирхолтой газарнуудаар уулзалга.	Тайлбарилан хөөрэлгэ, шэжэлэн ойлгуулга эмхидхэлгэ.	эжы, зүгы, эрхы, эгэш ын,	упр.142н. упр.12
2.Буряад орон. ГД.Жалсараевай	1			Лексическэ, грамматическа, фонетическэ талаар хоорондохи холбоондо һургалга.	Хотын һайндэр. Шагнан ойлголгын, хөөрэлдөөнэй,	уры, ургы; энгэр	упр.146н. упр.19
3.Эхэ оромнай һайхан даа! Б.Базарон.	1			Холбоо ба			149н. упр.24
4.Тоонто нютаг. Ц.Номтоев	1						151н.
5.Нютагай үхибүүдтэ. Ц- Х.Хубитуева.	1						

6.Ж.Т.Тумунов				яряанай хэлэлгэ бэхижүүлгэ ба хүгжөөлгэ. Уншалгын дадал хүгжөөлгэ. Харилсажа хургалга, сээжээр диалог хэлэжэ ба зохёожо хургалга. Ажалай дэбтэр соо үгтэһэн даабаринуудые дүүргэлгэ.	харилсаанай, уншалгын олон тоото даабаринуудые дүүргэлгэ. Һурагшадай хүгжэлтэдэ, эрдэм мэдэсэдэ түрэл хотын, түрэхэн дайдын олон ондоо хотонуудаар аяншалгын нүлөөн тухай хөөрэлдөө үнгэргэлгэ. Ази дэлхэйн үхибүүдэй хани барисаан эб найрамдалай хүгжэлтэдэ гэхэн хөөрэлдөөн. Һурагшадай мэдэрэл, шадабари, һонирхол хүгжөөлгэ. Бэшэлгын дүршэл бэхижүүлхэ ба хүгжөөлгэ. Уншалгын, шагнан ойлголгын дүршэлнүүдые бэхижүүлгэ ба хүгжөөлгэ.	дээгү үр эрэлхэг дорю ун; Грамматическэ: ы-абьян, ойро, хажууда, дэргэдэ, сана, хойно, һүүлдэ, наана, дунда, тухай, тула, түлөө – дахуул үгэнүүд. Хамаанай падеж . Абьянууд (һ, уу, үү, үй).	упр.30 151н. упр.31
7.Шалгалтын ажал “Буряад орон”	1						
Жэл соо үзэхэнөө дабталга.	9			Зунай амаралта. Амарха үе сагта хүн бүхэнэй хүгжэлтын нүлөө, удха тухайнь хөөрэлдөөн. Һонирхолтой уулзалга,	Хэшээлэй шата бүхэндэ үзэгдэжэ байһан материал бэе бээдээ холбоотой ба хэмжээтэй байха. Харилсаа холбооной	Лексическэ: шэнэ үгэнүүд, холбуулалнууд:	Өөрэнь бүлэ тухай хөөрөөн.
1.Бүлэ.	1						
2.Жаргал гээшэ юун бэ? Т.Дмитриев	1						

3.Зурагаар ажал.	1			интеллектуальна наадан, хари хэлэнүүдэй нүлөөн. Жэл соо үзэхэнөө дабталга. Зурагаар хөөрэлдөөн. Шагнажа, хөөрэжэ, уншажа, бэшэжэ хураһан дадал, мэдэсыень бэхижүүлгэ ба хүгжөөлгэ.	заршам гол һуури эзэлхэ. Харилсажа шадаха дүршэл бэхижүүлхын түлөө олон һонирхолтой даабаринуудые хэхэ. Абяануудта онсо анхарал хандуулха. Шэнэүгэнүүд ба холбуулалнууд: а)дабталга; б)бэхижүүлгэ; в)үгэнүүдые ба холбуулалнуудые хэлэлгэдэ ба харилсаанда хэрэглэхэ. Шагнажа, ойлгожо һургалгада онсо анхарал хандуулха. Хоёр хүнэй хөөрэлдөөндэ онсо анхарал хандуулха. Һурагшадай хөөрэлдөө миндаһан дээрэ бэшэжэ, шагнуулха. Диалог-модель ба ДМ. Диалог-модель һурагшадай уншаад, тэрэнээ ойлгоод һажаан хэлэхэн диалог. Хөөрэлдөөнүүд удха шанартай үнгэргэгдэхэдэхэ.	Грамматическа: а)удха, байгуулга, хэлэлгэ соо хэрэглэлгэ; б) тайлбарилга; в) һанан хэлэлгын, тааруулан табилгын, ондоо болголгын даабаринуудые хэрэглэлгэ; д) грамматическа байгууламжануудын абалга	Даабари. 155н. 157н. упр5 Гимн сээжэлдэхэ. Бур.уран зохёолшодой зохёол уншаха.
4.Буряад хэлэн. Д.Дамбаева	1						
5.Падежнүүд.	1						
6.Падежнүүдэй залгалтанууд	1						
7.Практикум	1						
8.Практикум	1						
9.Шалгалтын ажал»Дабталга»	1						
10.Шалгалтын ажалай анализ	1						
11.Дабталга	1						
12.Дабталга	1						
Мэдэсэ шалгалга: Шагнан ойлголго, дадал шадабари: а)удхын; б)холбоотой хэлэлгын; в)грамматическа байгууламжын таланууд; г)аудио, видео аргуудые хэрэглэлгэ. Холбоо хэлэлгэ: а)удхаараа холбоотой,							

тодорхой хэлэлгэ;б)удхаараа зохилдолго;в)уранаар найруулга;г) шүлэг, оньһон үгэ, таабаринуудые мэдэсэ. Харилсаа-хөөрэлдөөн: а) һурагшадай харилсаа хөөрэлдөөн;б) репликэнүүдэй тоо хэмжээн;в) тэдэнэй удхын холбоон;г)хоёр хүнэй хөөрэлдөөнэй хэлэлгын эдэбхи;уншаха шадабари: а) текстын баримтата мэдэнүүдые ойлголго;б) текст зохилдохо хубинуудта хубаалга;в) гол үйлэ харуулһан мэдүүлэлнүүдые онсолго;г)хуби дэлгэрэнгы болголго;;д) хуби хуряамжалга. Бэшэмэл хүдэлмэри хэрэглэлгэ:а) ажалай дэбтэр соохи даабаринуудые дүүргэлгэ;б) богонихон диктант бэшэлгэ;в) теснүүд харюусалга;г) найруулга зохёон бэшэлгэ.					Диалог зохёожо һургаха. Ойлгон уншалга бзелүүлхэ. Ажалай ба һуралсалай дэбтэртэ даабаринуудые дүүргэхэ.		
---	--	--	--	--	--	--	--